సాధన

ఉమాదేవిని చంద్రశేఖరం వివాహం చేసుకోవ డానికి అంగీకరించడం చాలా పెద్ద సంచలనాన్ని కలిగించింది. ముందుగా శేఖరంతల్లి పిలిచి అడిగింది, "ఆ ఉమ అమ్మాయా? అబ్బాయా?" అని. శేఖరం మాట్లాడలేదు.

"ఏమిరా మాట్లాడవు? ఇంత భూప్రపంచంలో ఆ పిల్ల తప్ప మీ నాయనకూ, నీకూ మరెవరూ కనపడలేదా? ఏమి చూచి చేసుకుంటున్నారు?"

శేఖరం నవ్వాడు.

"నవ్వుతావేంరా? సుఖంగా పోయే బ్రతుకును కష్టపెట్టుకోవాలని ఇదేం కోరిక నీకు? తొందర పడకు నాయనా — బాగా ఆలోచించు."

"ఆలోచించే ఈ నిర్ణయానికి వచ్చానమ్మా!"

"మీ నాన్నకు తెలివిలేక అయిన సంబంధమని బలవంతం చేస్తున్నారు సరేకాని, ముడమ బొట్టు వేసుకొని బాట్ చేత పట్టుకొని మోకాళ్లవరకూ గౌను వేసుకొని నర్సుపిల్లవలె డ్యూటీ తప్పకుండా క్లబ్బుకుపోయే ఆ పిల్ల అసలు నీతో కాపురం చేస్తుందా? ఆయన సరే! నీవైనా ఆలోచించకుండా శ్రీరామునిలా పితృవాక్య పరిపాలన చేయడమా? ఇదేమి విపరీతబుద్ధి?"

"అమ్మా, నేను అసలు తెలివైన వాడినా? కాదా?

చెప్పు. నా వివేకం పైన నీకేమైనా అనుమానం ఉందా?"

"తగలబడ్డట్లే ఉంది నీ తెలివి!" కోపంతో వెళ్ళిపోయింది ఉమ. నిట్టూర్చాడు శేఖరం.

కాంటీన్‌లో మిత్రుడు రాఘవరావు కనపడి పలకరించాడు.

"శేఖరం మేమొక వార్త విన్నాము."

"ఔను — మీరు విన్న వార్త నిజమే."

కొంచెం ఆగి రాఘవరావు కాఫీ చప్పరిస్తూ, "అయితే ఉమ వాళ్ళ నాన్న మూర్తిగారు ఎన్ని వేలిస్తున్నారేమిటి నీకు?" అన్నాడు.

"లేదు. పైసా కట్నం తీసుకోవడంలేదు."

"మైగాడ్! కట్నం లేకుండా. . . శేఖర్, నీవు మానవమాత్రుడివి కాదు. సాక్షాత్తు. . ."

"సాక్షాత్తూ మానవుడినే. నాటికీ నూరు పాళ్ళు మానవుడినే. అంతేగాక కావాలని చేసుకుంటున్నాను."

రాఘవరావు అన్నాడు. "శేఖర్! నీవు చాలా విచిత్రమైన వ్యక్తివి. నీకూ మాకూ చాలా భేదం ఉంది. ఎవరో ఏర్పరిచిపెట్టిన మార్గంలో పయనించడం మేము చేస్తుంటే, పయనించవలసిన మార్గాన్ని కూడా నిర్మించుకోవడం నీవు చేస్తున్నావు."

* * * *

వివాహం జరిగి కొన్నాళ్ళు గడిచింది. ఆనాడు ఆఫీసునుంచి చంద్రశేఖరం ఇంటికి బయలుదేరాడు. త్రోవలో ఒక అందమైన గులాబీపువ్వు కొన్నాడు. దాని విలువ ఎనిమిది పైసలు. ఎనిమిది పైసల కోసం బరాబరు దన్ని అమ్మేశాడు. అతనికి ఈ పువ్వుకన్నా ఆ ఎనిమిది పైసలు ఎక్కువ. కాని వివాహానికి దీని విలువ ఎనిమిది పైసలేనా? అనుభవించగల యోగ్యతకల మనసుకి హిమాలయాల స్నిగ్ధత, కాశ్మీరపు సౌందర్యం, తాజ్‌మహల్ ప్రతిబింబం, ఊటీ చల్లదనం—అన్నీ ఈ చిన్నిపూవులోనే దర్శించలేడా! అనుభవించలేడా? కోట్ల రూపాయలతో లక్షల మైళ్ళు తిరిగినా పొందలేని ఆనందం, ఈ గులాబీలోనే ఆస్వాదించవచ్చును కదా, అర్హత సిద్ధించినట్లయితే. . . మానవుడు కూడా పువ్వులాంటివాడే ఒక రకంగా. . .

ఇల్లు చేరాడు శేఖరం. తన ప్రయోగంలో తొలి అధ్యాయం ఆనాడు ప్రారంభమైంది.

"ఉమా, అమ్మకు కొంచెం కులాసాగా లేదు. నీవే వంటచెయ్యి. పైగా నీ చేతి అమృతభోజనం తినాలని కోరికగా ఉంది. తినిపిస్తావా ఈ భక్తుడికి" అని అడిగి వెళ్ళాడు ఉదయం.

ఈ మాటలు ఆమె మనస్తత్వంమీద ఎలా పని చేశాయో చూడాలి. లోనికి వెళ్ళేసరికల్లా అమ్మకు నస్తి కొంచెం ఎక్కువగానే ఉంది. ఆమెను పరామర్శించి మందు వగైరా తీసుకున్నదో లేదో కనుక్కొని, వెళ్ళి కాళ్ళు చేతులు కడుక్కొని వంట ఇంట్లోకి వెళ్ళాడు.

"రండి వడ్డించాను." ఉమ పిలుపు. ఆ పిలుపులో మార్దవం లేదు.

చిరునవ్వు చిందిస్తూ వెళ్ళి విస్తరిముందు కూర్చున్నాడు. ఉమ వడ్డించడం మొదలు పెట్టింది. పదార్థాల స్వరూపం చూసేసరికల్లానే శేఖరం కడుపు నిండిపోయింది. సగం పెంకటి, సగం పసుబాయి అన్నం, మాడిపోయిన వంకాయముక్కలు, బాలికమీద పెట్టుకునే సరికల్లా కడుపులోని పేగులు తెగ

సాధనవల్లే అసాధ్యాలు కూడా సాధ్యాలౌతాయి. చదువుకున్న అమ్మాయి ఏర్పరచుకునే కృత్రిమమైన అలవాట్లు, ఆడంబరాలు సంసారంలో వైపరీత్యాలే సృష్టిస్తాయి. తోటలో పెరిగిన పిచ్చిమొక్కలను ఏరి పారవేస్తే శోభ అధికమౌతుంది. సంసారంలో భార్యాభర్తల అనురాగపు బాటలోని ముళ్ళను నేర్పుతో ఏరివేసుకోవచ్చు. దేనికైనా సాధన అవసరం!

ఏడేటట్లున్న ఉప్పుకషాయపు పచ్చడి, ఘనీభవించిన చారు. .

శేఖర్ మాట్లాడకుండా తినడం మొదలు పెట్టాడు. కూర మొత్తం తినివేశాడు. "ఉమా, ఎంత కమ్మగా ఉంది వంకాయ. 'వంకాయవంటి కూరయు' అంటే ఏమిటో అనుకున్నాను. ఇదా అసలు విషయం! ఉమా ఇంక లేదా కూర?—"

"లేదు!" ఆశ్చర్యంగా సమాధానం.

"లేదు ఉమా, నీ భాగం దాచుకున్న కూర ఉందేమో చూడు."

"ఊహూ. నేను హోటలునుంచి కారియర్ తెప్పించాను." ఉన్నమాట అని వెంటనే చటుక్కున నాలిక కరుచుకుంది.

శేఖరం ఈలోపల పచ్చడి కలిపాడు. మాట్లాడకుండా తినేస్తున్నాడు. "అబ్బ! ఏమి పచ్చడి ఉమా ఇది? ఎవరు నేర్పారు నీ కిలా చెయ్యడం?"

అది హాస్యమో, అపహాస్యమో అర్థం కాలేదు ఉమకు. "నీకు వంట రాదనీ, ఎప్పుడూ బి. ఎస్ సి. ఎక్సుపెరిమెంట్లతోనూ మహిళామండలులు, క్లబ్బులతోనూ కాలక్షేపం చేశావనీ, ఎన్నడూ పొయ్యిముందు కూర్చొని ఎరగవనీ మా అమ్మ నిన్ను వివాహం కాకముందు మంచి విమర్శిస్తుండేది. అబ్బే, ఆమెకేం తెలుసు." ఇంకొంచెం నెయ్యి పోసుకొని పచ్చిమిరపకాయ ఒకటి కొరుక్కుంటూ లొట్టలు వేస్తూ తింటున్నాడు పచ్చడి అన్నాన్ని శేఖరం.

"ఉమా, మా అమ్మ జన్మలో ఇలాంటి పచ్చడి ఎప్పుడూ చేయలేదు ఉమా. . . ఆమెకు ఇలా చేతనే కాదు."

స్థాణువులా నిలబడిపోయింది ఉమ.

విమర్శ రాబోతున్నదనీ, 'నాకు వంట రాదని తెలిసి ఎందుకు చేయమన్నారు? నే నేమి వంటకత్తెనా?' అని అందామనీ ముందే సిద్ధం చేసికొని ఉంచుకున్న అస్త్రం ఇలా, ఇంత విచిత్రంగా వ్యర్థం అయిపోతుందని ఆమె కలలో కూడా ఊహించలేదు.

తృప్తిగా భోజనం ముగించి ప్రేమతో ఆమె కళ్ళలోకి చూస్తూ, "అమృతం రుచి చూపించావు నా కివ్వాళ" అని కృతజ్ఞతగా గులాబీని ఆమె జడలో పెట్టి బుజంనొక్కి వెళ్ళేసరికల్లా విశ్వేశ్వరాలైంది

ముదిగొండ శివప్రసాద్

ఉమ. తన కళ్ళను తానే నమ్మలేకపోయింది. శేఖర్ చెప్పిందంతా నిజమేనా? అన్న అనుమానం బలంగా బయలుదేరింది. కూరా, పచ్చడీ, అన్నం మొత్తం తినేశాడే! ఏమిటి విచిత్రం! వెళ్ళి అడుగునవున్న కొంచెం పచ్చడి నాలుకకు రాసుకొని చూసింది. ఉమెక్కొందు శేఖరం మాటలు విన్న శ్రవణేంద్రియం నిజం చెబుతున్నదో, కషాయంలా రుచి చూపించిన జిహ్వేంద్రియం సత్యం చెబుతున్నదో అర్థంకాని పరిస్థితి ఏర్పడింది.

* * * *

కొన్నాళ్ళ తరవాత—

ఆ రోజు మధ్యాహ్నం శ్రీకాకుళంనుంచి వచ్చిన ఉమ వాళ్ళ బంధువులు ఊరికి బయలుదేరారు. "ఇప్పుడేం తొందర" అని ఆపాలని ప్రయత్నించారు శేఖరమూ, వాళ్ళ అమ్మా. ఉమ నిజంగానే బయలుదేరుతున్నారు. "ఇప్పుడే తొందర వెళ్ళాలా" అని అంటున్నా ఆగారు. ఈసారి మాత్రం పెట్టెలు వగైరా వరండాలో పెట్టి రిక్షావాడికోసం మనిషిని పంపించారు.

శేఖరం తన శక్తి వంచన లేకుండా వాళ్ళకు భోజనాలు ఏర్పాటు చేశాడు. శేఖరంతల్లి కూడా సహకరించి ఇచ్చింది. ఉమా, శేఖరం ఇద్దరూ పెళ్ళి కాకముందు నుంచే వచ్చారు. ఇంటికి వచ్చేసరికల్లా, శేఖరం పెళ్ళైన పిమ్మట మరిన్ని ఆత్మీయులైనారు. వాళ్ళు శేఖరం నాన్నగారి స్నేహితులు. ఈ రాకకు ఏదో ప్రత్యేక సంబంధమైన పనిమీద వచ్చారట!

"ఎలా వచ్చారు నాన్నా?" ప్రేమగా ప్రశ్నించాడు శేఖరం.

"పెండ్లి బట్టలకోసం వచ్చాం బాబూ! అవును, అమ్మ ఆరోగ్యం ఎలా ఉంది?"

"పరవాలేదు నాన్నా. కులాసాగానే ఉంది. అందరూ, వదినా వాళ్ళు బాగున్నారా?"

"ఆఁ. కులాసాగానే ఉన్నారు. వాళ్ళ ఉమా కోసం ఒక జత బంగారుగాజులు పంపారు. పెళ్ళినాడు చేతిలో డబ్బులులేక ఏమీ చేయించలేదని అని వాడు. చాలా లోటుగా బాధ పడుతున్నాడు."

"ఎందుకు నాన్నా, అన్నయ్య పిచ్చివాని కాకపోతే ఉమకు తక్కువైనాదని, నగలు?"

"కోడల్ని చూపించండి బాబూ!" వ్యాపారస్థుడు కోరారు.

శేఖరం లోనికి వెళ్ళి "ఉమా, నిన్ను పిలుస్తున్నారు" అన్నాడు.

"ఎందుకట?"

"చూడాలట."

"నన్ను చూడాలా?"

"ఏమిటి నీ అభ్యంతరం? పెద్దవారు నిన్ను పిలుస్తుంటే. . ."

"ఏమిటండీ పెద్దమనుషులకి నే నేం బజారు వస్తువునా ప్రదర్శనతో నిలబడటానికి?" ఉమ కంఠం పెద్ద దౌతున్నది.

శేఖరం మారుమాట్లాడకుండా వెళ్ళి "పనిలో ఉన్నది నాన్నా" అని చెప్పాడు.

"పోనీలెండి బాబూ. అలాగే రెండు రోజులు

ఉంటాంకదా పొందరేపోయింది?" అన్నారు వ్యాపారులు.

సాయంత్రం శేఖరంతల్లి అతిథులకోసం ప్రత్యేకమైన వంటకాలు చేసింది. కూరలోకి కరివేపాకు లేదో యేసరికల్లా ఉసీదాన్ని కేకవేసింది.

"లేదమ్మా, అది వాళ్ళకు వెళ్ళింది" అన్నాడు శేఖర్

"అమ్మాయ్ ఉమా, పిన్నిగారి నడిగి కరివేపాకు వాళ్ళ నౌకరుచేత పంపమని కబురు పెట్టు" అన్నది వంటింటిలోనుండి.

అంటరించుకొని ఎక్కడికో వెళుతున్నది ఉమ.

"ఏమ్మాడ్రా ఉమ్మనూ?" పుస్తకం పేజీలు తిప్పుతూ అన్నాడు శేఖర్.

"లా"

"చెప్పుమరి."

"నాకు తీరికలేదు. మా మహిళామండలి మీటింగు ఉంది ఈవేళ"

"పిన్నిగారితో మాటచెప్పి పోవడానికి కూడా తీరిక లేదా ఉమా?" నవ్వుతూ ప్రశ్నించాడు శేఖర్.

"ఛీ! ఛీ! ఈ ఇంటికి వచ్చే అడ్డమైనవాళ్ళ చాకిరీకి, నేను నౌకరులా తిరగవలసివస్తున్నది. . ." విసుక్కుంటూ వెళ్ళి పిన్నిగారికి చెప్పి వెళ్ళిపోయింది.

ఆ వేడుక, రాత్రి పదకొండు గంటలకు వచ్చింది.

ఇల్లంతా నిశ్శబ్దంగా ఉంది. ఉమ హృదయంలో ఏదో భయం బయలుదేరింది. మెల్లగా లోనికి ప్రవేశించింది. సరిగా తాను వెళ్ళబోయే ముందు కూర్చున్నచోటనే శేఖరం కూర్చుని అదే పుస్తకాన్ని చదువుతూ ఉన్నాడు. ఉమ రాగానే తలెత్తి చూచాడు.

భర్త దగ్గరకు వచ్చి నిలబడింది.

"పద ఉమా, భోజనం చెయ్యి."

"నాకు ఆకలిగా లేదు. అక్కడ డిన్నరులో భోంచేసి వచ్చాను"

శేఖరం ఏమీ మాట్లాడలేదు.

ఉమ నిశ్శబ్దంగా అడుగులు వేసుకుంటూ వెళ్ళి గుడ్డలు మార్చుకున్నది.

ఉదుకులాం నీళ్ళతో ముఖంకడుక్కుని స్నోపౌడర్లతో తిరిగి అలంకరించుకొంది. తరవాత పల్చని వాయిల్ చీరె కట్టుకొని, తిరిగి రవికె మార్చివేసింది.

సుతారంగా వచ్చి శేఖర్ పక్కన కూర్చున్నది.

శేఖర్ ఆమెను చూచాడు.

ఆమె శేఖర్‌ను చూచింది.

శేఖర్ నవ్వుగా నవ్వాడు.

ఉమ లాలనగా అన్నది "ఇంకా పడుకోలేదేం?"

"లేదు ఉమా, ఏదో చదువుతూ కూర్చున్నాను."

"రండి. ఇంకా పాడుచేస్తే మీ ఆరోగ్యం చెడుతుంది."

నవ్వుతూ అన్నాడు శేఖర్ "పిచ్చి ఉమా, పో. నువ్వు పడుకో."

ఉమ కొంచెం మధన పడింది. ఇంకెలా ఆయనను పిలవాలో అర్థం కాలేదు.

మృదువుగా టేబిల్‌లైట్ ఆర్పడానికి బటన్‌పై చూపుడువేలు ఉంచింది గోముగా చూస్తూ, ఉమ. కొంటెగా నవ్వుతూ శేఖర్ ఆమె వేలు మెల్లగా పక్కకు తొలిగించాడు. తెచ్చిపెట్టుకున్న ప్రణయకోపంతో 'పోండి' అన్నట్లు ముఖం పెట్టింది.

కొత్త సీరియల్ ఆరంభం 18-10-67

ప్రగతి కోరిన ప్రతిఫలం

ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వారపత్రిక ప్లవంగ ఉగాది నవలల పోటీలో మూడవ బహుమతి నందుకున్న నవల ప్రగతి కోరిన ప్రతిఫలం, అక్టోబరు 18 తేది సంచికనుంచి ధారావాహికంగా ప్రచురితం కాగలదు.

—ఎడిటర్

సమాధానంగా శేఖరం ఒక నవ్వు నవ్వి తిరిగి పుస్తకంలో పడ్డాడు. కొంచెం ఆగి "వారెక్కడ పడుకున్నారు?" అన్నది ఉమ.

"ఎవరు వారు?" అన్నాడు శేఖర్ పుస్తకంలోకే చూస్తూ.

"అదే, మామగారూ, వారి మిత్రులూ ..."

"ఓహో! నీచేత చాకిరీ చేయించుకుంటున్న ఆ అడ్డమైన వాళ్ళు" అన్నాడు నవ్వుతూ.

ఉమ ఉలిక్కి పడింది.

"జాను, ఉమా, వాళ్ళు వెళ్ళిపోయారు. నేనే 'ఏదో' చెప్పి పంపించేశాను. భయం లేదులే. రా ఇలా దగ్గిరికి. . ." ప్రేమతోనే ఆమె దగ్గిరికి జరిగాడు.

ఉమ గుండెలలో ఎవరో గునపాలతో పొడిచి నట్లయింది.

• • • •

మరి కొన్నినాళ్ళు గడిచాయి.

ఆ రోజు రాత్రి పియానోమీద ఏదో విదేశీయ గీతం ఆలాపిస్తున్నది ఉమ.

వాళ్ళ నాన్న కొని ఇచ్చిన పియానో అది.

అప్పుడే ప్రవేశించాడు శేఖరం. కాసేపు దూరంగానే నిలబడి విన్నాడు. అకస్మాత్తుగా చప్పట్లు కొట్టాడు.

తటాలున వెనుదిరిగి చూచింది ఉమ.

"బేష్ ఉమా! బేష్! నీవు ఎంత బాగా వాయించావో తెలుసా?"

అది ప్రశంసో విమర్శో అర్థంకాలేదు ఉమకు.

దగ్గిరికి వచ్చి ఆమె రెండు భుజాలపైన తన రెండు మోచేతులూ ఆన్చి "ఉమా" అన్నాడు ప్రేమగా.

చేతులు పక్కకు నెట్టి కొంచెం గర్వంగానూ నిర్లక్ష్యంగానూ "ఏమిటి?" అన్నది.

శేఖరం అలా ఆమెవైపు చూస్తూనే ఉన్నాడు.

ఆమె శేఖరం సమాధానానికై కాసేపు ఎదురు చూచి జవాబు రాకపోయేసరికల్లా తల పైకెత్తి చూచింది.

శేఖరం అలా రెప్ప ఆర్పకుండా తనవైపే చూస్తున్నాడు.

"ఏమిటలా చూస్తారు?"

జవాబు శూన్యం.

గద్దిస్తూ అడిగింది: "ఏమిటలా దయ్యాన్ని చూసినట్లు చూస్తారు?"

"కాదు ఉమా, నేనను చూచి ఎక్కువ చూస్తున్నాను ఉమా! నీవెంత అందమైనదానివి? నీ వెంత బాగా పాడగలవు?"

"అయితే. . . ఏమంటూ లిప్పుడు?"

"ఏమీలేదు, నా దొక్క చిన్న కోరిక మన్నిస్తావా?"

"ఏమిటి?" అనుమానంగా అడిగింది.

"నీ వెందుకు ప్రపంచ సుందరీమణుల అందాల పోటీలోనూ ఖండాంతర వాద్యసంగీత స్పర్ధలోనూ పాల్గొనకూడదు?"

చర్రున తాచుపాములాగ లేచింది ఉమ. ఆమె కన్నులు కోపంచేత నిప్పులు కక్కుతున్నాయి. "మీకు ఏదు పం ఏమిటి ఈ మాట అనడం? . . ."

శేఖరం నవ్వి అన్నాడు "ఏదీ ఉద్దేశ మేమిటంది ఉమా! నా భార్య అందగత్తె, సంగీతవిద్వాంసురాలు. అన్న పేరు పొందడంకన్న నే నిక సాధించవలసిం దేముంటుంది నా జన్మలో నీ వల్ల—"

"అంటే నన్ను అంగడిలో నిలబెట్టి అంగాంగాలన్నీ అడుగులు, అంగుళాలూ కొలిచే ఆ సౌందర్యపు పోటీలో పాల్గొన చేయడం కొరకేనా మీరు నన్ను పెళ్ళిచేసుకున్నది?"

"నే నెందుకు చేసుకున్నానో తరవాత ఆలోచిద్దాం కాని, నీ వెందు కంత ఈ మాటకు కోపగించుకోవాలో మటుకు నా కర్థం కావడంలేదు. . . ఏం ఉమా? రోజూ నీవు క్లబ్బుకు వెళ్ళి చేసేదేమిటి? పాటలో టేపు చేత దేహంలోని భాగాలను కొలిచి, వెండి, బంగారపు బహుమతులు నిర్ణయిస్తే ఇక్కడ ప్రేక్షకులు తమ చూపుల తూపులతో నీ ప్రత్యంగాన్నీ కొలిచి 'నవ్వే ఎంత అందమైన ఆట ఆడుతున్నది!' అన్న ప్రశంస అనే బహుమతిని ఇస్తూనే ఉన్నారు కదా. . . మరి?"

ఉమ ముఖం వివర్ణమైంది. మేఘం ఉరిమిఉరిమి వర్షించినట్లు ఉమముఖం క్రమంగా ఎర్రదనం నుండి నల్లదనంలోకి దిగి, ఒక్కసారి భోరుమని ఏడ్వ ప్రారంభించింది.

శేఖర్ మృదువుగా దగ్గిరికి వచ్చి చేతిగుడ్డతో కన్నీళ్ళు తుడుస్తూ "ఛీ, పిచ్చిపిల్లలా ఏడిస్తే ఎలా? ఊరుకో! చూచినవారు ఏమనుకుంటారు?"

"ఏమనుకుంటారా? ఉమ భర్త ఒక రాక్షసుడను కుంటారు—"

శేఖరం దిగ్గరగా నవ్వాడు.

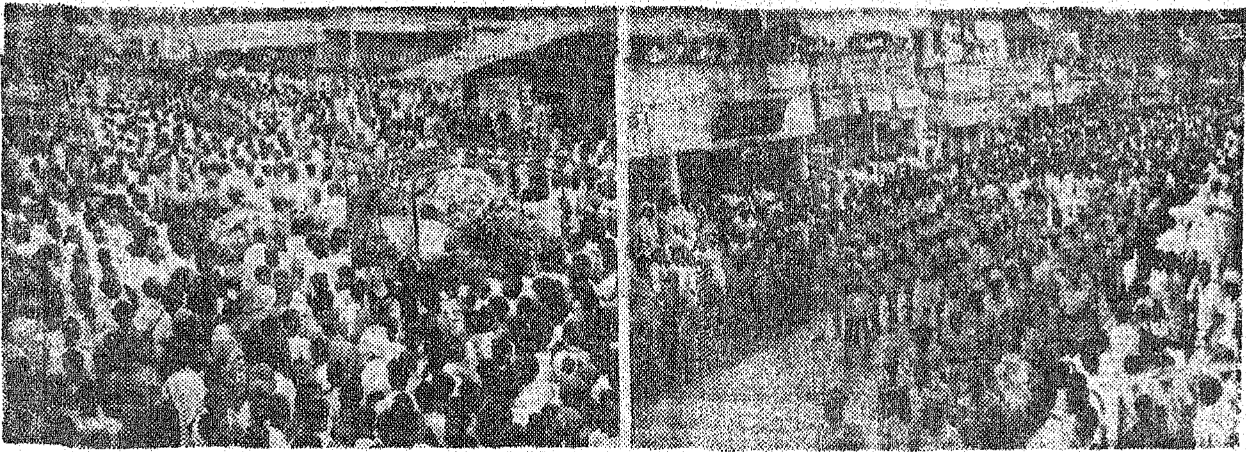

ఇటీవల మృతిచెందిన ఆంధ్రప్రదేశ్ మంత్రి ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డిగారి అంతిమ యాత్ర

—ఫోటో: కె. వి. కృష్ణయ్య (ముసుకూరు)

ఆ నవ్వు ఆమెను శూలాలతో పొడిచినట్లు బాధించింది.

"స్పష్టంగా చెబుతున్నాను. రేపటినుండీ నేను క్లబ్బుకు పోనుపోను." రెండు చేతులతోనూ ముఖం కప్పుకుని తన గదిలోకి పరుగెత్తుకుంటూ వెళ్ళి పోయింది.

చాలా సేపటివరకు గదిలోనుండి ఆమె వెక్కిళ్ళు వినవస్తూనే ఉన్నాయి—

కాని శేఖరం లేచివెళ్ళి ఓదార్చలేదు.

* * *

ఇంకొంత కాలం తరవాత—

ఆ రోజు ఉమ, శేఖరం ఇద్దరూ కొత్తగా ఈ ఊరికి ట్రాన్స్‌ఫర్ అయివచ్చిన బంధువుల ఇంటికి వెళ్ళారు. వాళ్ళు చాలా ప్రేమతో ఆదరించారు. అప్పటికప్పుడు ఉప్మా, బజ్జీలు చేసి, కాఫీ పెట్టి ఇచ్చారు. అంతా కలసి సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ తింటున్నారు. ఇంతలో పక్కవాటాలో ఏదో దుఃఖ కంఠస్వరం వినబడింది. చూస్తూండగానే "అమ్మో అమ్మో" అన్న ఏడుపు, పెడబొబ్బలు వినబడ్డాయి. శేఖరం స్తంభించిపోయాడు. స్నేహితుడు వాసు చెప్పాడు!

"శేఖరం, ఇదో న్యూసెన్సు తయారైందోయ్ ఇక్కడ. ఆయన తాగివచ్చి ఆమెను అలా కొడుతూంటాడు. ఈ పోరు భరించలేక ఇల్లు మారుద్దామని చూస్తే ఈ ఊళ్లో ఇల్లు కొత్తది దొరకడం ఎంత కష్టమో నీకు తెలియనిది కాదుకదా!"

"ఆమె చేసిన నేరమేమిటి?" ఉమ ప్రశ్నించింది.

"బాధించడానికి నేరం కూడా కావాలా వదినా!" వాసు నవ్వి అన్నాడు.

ఉమ చివాలున లేచి తలుపు తోసుకొని ఇవతలకు వచ్చింది.

ఆమె ఏమి చేయబోతున్నదో తెలియక తక్కిన వారంతా అయోమయంగా చూస్తూ ఉన్నారు. రెండు మూడంగలలో ఉమ లోపలికి వెళ్ళింది.

"ఏమయ్యా, ఏమిటీ అమానుషం! ఆడదాన్ని అలా గొడ్డును బాదినట్లు బాదడానికి నీకు చేతులెలా వచ్చాయి! ఎంత భార్య అయితేమాత్రం అలా కొట్టే అధికారం ఎవరిచ్చారు నీకు?" ధిక్కరించి పలికింది.

ఆ తాగుబోతు ఆ హఠాత్ సంఘటనకు కొంచెం ఆశ్చర్యపోయి అచేతనుడై నిలబడ్డాడు.

ఉమే అన్నది: "ఇకమీద ఒక్క దెబ్బ వేశావో నీ మర్యాద దక్కదు!"

"వోరమ్మా నీవు— మా ఇంటికి వచ్చి నన్ను ఎదిరిస్తున్నావ్?" కొంచెం కోపంగా అన్నాడతడు.

ఉమ రెట్టించిన కోపంతో "అలా చూస్తూ నిలబడతావేమమ్మా, చావగొడుతుంటే! నీవు మనిషివా? రాయివా?— రక్తం కారేట్లు కొడుతుంటే తిరగబడకుండా అలా మొద్దులా నిలబడతావేం?" అని రెచ్చగొట్టింది ఆమెను ఉమ.

వెంటనే ఆ ఇంటి ఆవిడ "చాలు నిల్లో! నీవెవతవో నాకు తెలీదు కాని నా మొగుడు నన్ను కొడుతుంటే నీకేమొచ్చింది రోగం? నా మొగుడు నన్ను చంపుతాడు, పోతేస్తాడు. అది నా ఇష్టం. నా ఇష్టం. నీకేం పోయింది?" అంది దాదాపు తిట్టు తిట్టే ధోరణిలో.

ఉమ ఒక్కసారి అవమానం తిన్నది.

పరిస్థితి చెడుతుందేమోనని కలగజేసుకోవడానికి వాసుముందుకు ఒకడుగు వేశాడు. వెంటనే చిరునవ్వు నవ్వుతూ శేఖరం చేతిని అడ్డుపెట్టి ఆపివేశాడు.

ఉమ అప్రతిభురాలయింది. మారుమాట్లాడలేక పోయింది. చుట్టూ చూసింది.

అంతా తన్నే చూస్తున్నారు.

తన్ను బోనులో ముద్దాయిలా నిలబెట్టినట్లు భావించింది.

మరొక నిమిషం అలాగే ఉంటే అక్కడే ఉమ ఇక ఏడుస్తుందని గమనించాడు శేఖరం. వాసునూ, అతని భార్యనూ "వస్తా"మని [illegible] చెప్పి [illegible] వద్దు [illegible] ఎక్కాడు. రిక్షా కదిలింది.

కొంచెంసేపు నిశ్శబ్దం అనంతరం ఉమముఖం లోకి చూశాడు శేఖరం. పరాజయం పొందిన ఉమ రెండు కళ్ళలోనూ రెండు నీటిబొట్లు నిలిచాయి.

"ఉమా!"

"ఏమండీ! నేను చేసింది తప్పేనంటారా?"

"ఈ ప్రశ్నకు ఇలా జవాబు చెప్పడం కష్టం ఉమా! మన దృష్టితో చూసినప్పుడు నువ్వు చేసింది సమంజసమనిపిస్తుంది. కాని ఆ ఇల్లాలి దృష్టిలో ఆమె మాటలూ సమంజసమే."

కోపంతో అన్నది: "మగవాళ్ళు! అంతా [illegible] [illegible] కూడా చెబుతూనేపోయింది."

శేఖరం నవ్వాడు.

ఈ నవ్వు ఆమె కోపాన్ని ఇనుమడింపజేసింది. శేఖరం కనక ఏదైనా మాట్లాడితే దెబ్బలాటకు [illegible] పెద్ద ఎత్తున పోట్లాట పెట్టుకోవాలని సిద్ధపడి కూర్చున్నది.

కొన్ని క్షణాలు ఆగి శేఖరం అన్నాడు: "చూడు ఉమా, ఆ స్త్రీ విషయంలో [illegible] నన్ను రోజ్యం కల్పించుకునే అధికారం లేదు మనకు. ఇహలోకంలో జీవనాధారమతడు. పరలోకానికి సారథి, వారధి అతడు. అందువల్ల అతడు ఏమి చేసినా ఆమె భరించక తప్పదు. పైగా సంఘంనుండి అతనికి అన్ని విధాలైన సహాయసహకారాలూ లభిస్తాయి.

"ఒకటి మాత్రం నాకు నిజమని తోస్తున్నది. ఈ జాతిలో స్త్రీ [illegible] అంతమనేది లేనట్లున్నది. రాముని రాజనీతి న్యాయానికి నిండు చూలాలు సీత బలి అయింది. హరిశ్చంద్రుని ధర్మపరిపాలనకొరకు వేదననుభవించింది చంద్రమతి. భర్త మహోలక్ష్మి మంతుడు కాకపోవడంవల్ల పెద్దవి అన్నాయి

మారిపోతే, భర్త మహోన్నతుడైనందువల్ల పాతివ్రత్య [illegible] అడవులలో [illegible] రొప్పులు [illegible] కారణాలు [illegible] కార్యం మాత్రం [illegible] లంతులేని కష్టాలు [illegible] విశేషమేమంటే భర్త [illegible] అనుభవించి [illegible] భర్త చేతులో [illegible] [illegible] నీకన్నా ఒక కోటిరెట్లు, [illegible] ఈ ప్రేమతోబాటు [illegible] కాబట్టే తన బాధ్యత తాను [illegible] ఆ బరిస్వరూపం [illegible] సంతో [illegible]

"[illegible] బాహ్యపోహాలా, నేటి [illegible] ఇలా వంటింటి కుండ [illegible] మీరు సమర్థిస్తున్నారా?"

"[illegible] సమర్థించలేను. అయితే ఇప్పుడు [illegible] మారింది. ఇప్పటివరకూ మనం [illegible] భార్యాభర్తల సంబంధం. ఇప్పుడు [illegible] దూరాచారాలకు [illegible] స్త్రీ పురుషునికి మధ్య సమస్య [illegible] మధ్య సమస్య. ఈ [illegible] బాగా ఆలోచించు."

[illegible]

[illegible] కూడా కొంచెం సేపు ఆగాడు.

[illegible] వచ్చింది.

[illegible] "ఈ దేశపు [illegible] ఆదర్శప్రాయంపై [illegible] ప్రతిష్ఠించడంకోసం [illegible] ఉంటుంది. ఎంత [illegible] ఉంటుంది."

ఉమ కళ్లలో ఒక కొత్త వెలుగు కనిపించింది.

* * *

[illegible] ప్రారంభమవుతున్నది.

ఉమ పుట్టింటికి వెళ్ళింది. వరసగా తమ్ముడితో [illegible] తమ్ముడు కృష్ణ వదవతరగతి చదువుతున్నాడు. ఒట్టి అల్లరి రకం. జేబులో ఒక చిన్న దువ్వెన పెట్టుకొని నిమిషానికి మూడు సార్లు [illegible] ఉంటాడు. ఎర్రగా అందంగా [illegible] ఉమ పోలికే. రెండు రోజులైనాక ఒకనాడు కృష్ణ అన్నాడు: "అక్కా! నీవు బావను [illegible] కదా!"

ఉమ కదిలిపోతూ అన్నది: "ఏమిటి మన్మం టున్నది?"

"నే ననడం కాదక్కా, వదినావాళ్ళు అంటుంటారు అప్పుడప్పుడూ"

"ఊఁ." అంది సాలోచనగా.

"అప్పుడు అమ్మ కలగజేసుకొని విమ్మ సమర్థిస్తూ ఉంటుంది."

"వదినా!" పొలికేక వేసింది ఉమ, ముందు వెనుకలు ఆలోచించకుండా మధ్యహాలులోనే. వంటగదిలోనుండి వదిన వచ్చింది.

"వదినా! నన్నుగూర్చి ఏమనుకుంటున్నారు నా పరోక్షంలో?" నిలదీసి అడిగింది.

అకస్మాత్తుగా ఇలా అగ్నిపర్వతం ఎందుకు బద్దలైందో తెలియక అయోమయావస్థలో పడి పోయింది శాంతమ్మ.

"ఏమిటి ఉమా, నీవనేది?"

"నే ననేది కాదు శాంతమ్మగారూ, మీరనేది ఏమిటి? నేను నా మొగుణ్ణి ఏడిపిస్తున్నానని అన్నారట గదా? — ఎందుకన్నావు?"

శాంతమ్మ నవ్వింది. "ఓ అదా! దానికేనా ఇంత లావున కేకలేశావు. నేను హడలిపోయాను సుమా. ఏదో [illegible] అన్నాము నలుగురం కూర్చొని. అవి [illegible] ఉమా."

"సరదా ఏమిటి సరదా? నా కాపురాన్ని గూర్చి మీకు సరదా ఏమిటి? జే నెప్పుడేనా మీ కాపురాన్ని గూర్చి సరదామాటలు అంటున్నానా?"

శాంతమ్మ నవ్వుతూ అన్నది: "అయితే ఇరవై నాలుగు గంటలూ ఇంటిపట్టున ఉండి సంసారజీవితం సాగించే నా కాపురమూ, క్లబ్బులకనీ, మహిళామండలి కనీ తిరిగే నీ కాపురమూ ఒకటే నంటావా?"

ఈ మాట శాంతమ్మ కొంచెం అమాయికంగానే అన్నది. కాని దీనిలోని ప్రతి అక్షరమూ వికృతంగా కరతాళనృత్యం చేస్తూ ఉమామేనిమీద తిరగబడ్డాయి.

క్రోధంతో ఉమ అన్నది: "హూఁ — నడమంత్రపు సిరిపట్టి నాగుపాములాగ విషం కక్కుతున్నావు. నా అన్న ఇంటికి వచ్చి ఆయన వెళ్లిళ్లే అవహాస్యం చేస్తున్నావు!"

ఈ కేకలకు ఇంట్లోని నలుగురూ పోగైనారు. మూర్తిగారు ఇంట్లో లేరు. ఉద్యోగంమీద టూర్ వెళ్లారు. మిగిలిన వాళ్ళంతా వచ్చారు. ఉమ నాగినిలాగ బుసకొట్టింది. ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసాలతో, సన్ననైన ఆమె నడుము లేడిగొంతులాగ అల్లాడిపోతున్నది. ఎడమచేతి చూపుడువేలుతో కుడివైపు ముంగురులను పైకి నెట్టి అన్నది గద్గదికంగా —

"చూడమ్మా, ఈమె [illegible], తన కోసరం లోకోత్తరమైన ఆదర్శప్రాయ [illegible] తమ [illegible] గాలికిపోయే కాపురమట!"

"ఆ మాటలు నే నన్నా!" [illegible] అన్నది శాంతమ్మ.

"ఏమిటి అనాలి? నీవన్న మాటలకు అర్థం ఏమిటి? — అసలు నాగూర్చి, నా భర్తనుగూర్చి మాట్లాడుకోవలసిన అవసరం నీకేమొచ్చింది?"

"ఊరుకోవే ఉమా, ఏమిటలా అరుస్తున్నావ్?" ఉమతల్లి మందలించింది.

"ఎలా ఊరుకుంటానమ్మా, ఈమె మాటలకు కడుపు మండిపోతుంటే?"

శాంత కొంచెం కోపంగా అన్నది: "నే [illegible] అంత కడుపు మండిపోయే మాటలు [illegible] ఉన్నమాట అన్నాను."

"ఏమిటి వదినా, ఉన్నమాటని?" ఉమ [illegible] వంటి [illegible] శాంతను [illegible] అంది. "నే నెప్పుడైనా ఉన్నమాటలు కదా అని [illegible] ఏమైనా అన్నానా? నీ తండ్రి ఒకప్పుడు [illegible] ముష్టియెత్తేవాడని అన్నానా? గర్భదరిద్రులు చిరిగిన కట్టుకొని తిరిగే బుజబుజ [illegible] కుటుంబంనుండి గుప్పెడు వచ్చి, మా అన్నయ్య సొమ్ముతో సొగరుబట్టావని ఎప్పుడైనా ఒక్కసారి అన్నానా? ఉన్నమాట — —"

శాంతలో ఉద్రేకం రగిలింది. "నోరు మూసుకో ఉమా! పిన్నా పెద్దా తారతమ్యం లేకుండా మాట్లాడుతున్నావ్. పెళ్ళయినాకన్నా అత్తగారికి చేదోడువాదోడుగా ఉంటావనుకున్నాము కాని రంగేలి సినిమాబొమ్మలా వీధులు పట్టుకొని తిరుగుతూంటావని

...లుసుకోలేదు మేము. నీ మొగుడు అమాయకోడు కాబట్టి సరిపోయింది లేకపోతే . ."

"ఆం! లేకపోతే—" ఉమ వణికిపోతూ అన్నది క్రోధంతో.

"లేకపోతే నిలువునా నిన్ను నరికి ఉప్పుపాతరలో పెట్టేవాడు."

ఆమె మాట ముగియకముందే శాంత చెంపమీద ఫెడీమని దెబ్బ కొట్టాడు ఆమె భర్త. "బుద్ధి ఉందా, ఎందుకలా నోరు పారేసుకుంటావ్? [illegible] వాణ్ని ఆడిపోసుకుంటే [illegible] మూర్ఖురాలు — చెప్పి [illegible]. ఇటువంటిదానితో నీకు స్నేహ [illegible] అంత సన్నిహితం మరోకసారి [illegible] స్నేహం చేసావంటే నిన్ను నరికివేస్తాను. ." [illegible] వెళ్ళిపోయారు.

ఉమ కళ్ళవెంట నీళ్ళు ప్రవహించింది. [illegible] ప్రేమానురాగాలు ఆ హృదయాన్ని [illegible] కరిగించివేసింది. ఆయన కొట్టిన [illegible] మనస్సుపైనా— [illegible].

ఆ రాత్రే ఉమ చంద్రశేఖరం దగ్గరికి వెళ్ళి [illegible].

కొన్ని నెలల అనంతరం.

[illegible] బండారు [illegible] చేయడంకోసం బయలుదేరిన నలుగురు [illegible] ఉమ ఒకతె. తను ఒత్తిడివల్ల [illegible] బయలుదేరింది ఉమ. [illegible] ఒక ప్రముఖ ధనవంతుని ఇంటికి వెళ్ళారు. [illegible] అమ్మ నలుగురినీ సున్నగారికి [illegible]. [illegible] నవ్వుతూ సత్కరించాడు.

"[illegible]. ."

"[illegible]! మా [illegible] శ్రీమతి ఉమాశేఖరం."

"హి. హి హి." భావగర్భితంగా సత్కరించాడు.

[illegible] ఆసహ్యం వేసింది.

"[illegible]" అన్నది. "[illegible] ఈ రకం [illegible]"

"[illegible]. ఆ బాధ్యత నాకూ ఉన్నది. మా కర్తవ్యం మేము నిర్వహిస్తాము. ఉమాశేఖరంగారూ, [illegible] రాగలరా? డబ్బు సిద్ధంచేసి ఉంచుతాను. ."

ఉమ ఏదో మాట్లాడబోయింది. వెంటనే రమా [illegible], "[illegible]. వెయ్యిన్నూట పదహార్లయినా. ." అన్నది చేతులు [illegible].

[illegible] సగర్వంగా [illegible]. "వస్తారుకదా సాయంత్రం. బాంక్‌కు పంపి కాష్ చేయిస్తాను చెక్కు. [illegible]," అంటూ లేచాడు.

నలుగురూ బయటకు వచ్చారు. రమాబాయి [illegible] సంతృప్తిపడింది. వెయ్యిన్నూట పదహార్లు [illegible] ఆమె కలలో కూడా అనుకోలేదు. ఉమ అన్నది "నేను డబ్బు తేవడానికి వెళ్ళను. ఏమిటి [illegible] అలా ఉంది?" అని.

[illegible] నిర్లక్ష్యంగా నవ్వి "ఫరవాలేదులే ఉమా. [illegible]. పోనీ, అయినా వాడెట్లాంటి వాడయితే మనకెందుకు? మనకు కావలసింది డబ్బు. వెళ్ళు" అన్నది.

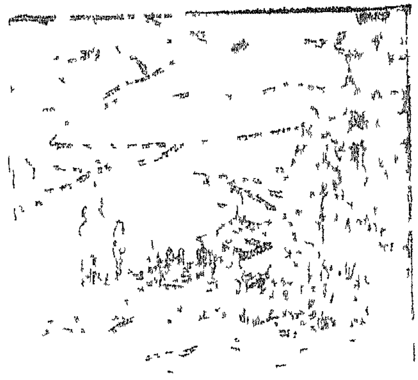

ప్రకృతి

కె. వరలక్ష్మి (మదరాసు-1)

ఉమ క్రోధంతో "అయితే సుదేష్ణకూ నీకూ తేడా ఏమిటి రమాబాయిగారూ!" ఆక్రోశంతో అని ఇంటి ముఖం పట్టింది.

ఆ రోజంతా ఆమె ముఖం కందగడ్డగానే ఉంది. మనసంతా అసహ్యంతోనే నిండుకొనిపోయింది.

* * *

ఆనాడు సాయంత్రం తన స్నేహితురాలు సీత పుట్టినరోజుపండుగకు రమ్మంటే సింగారించుకొని వెళ్ళింది ఉమ. తనతోపాటు చదువుకున్న స్నేహితులెందరో కనపడటంతో అనుకోకుండానే పొద్దుపోయింది. అందరూ ఉమ అదృష్టాన్ని అభినందించారు. చంద్రశేఖరాన్ని పొగడటం మొదలుపెట్టారు. ఆ పొగడ్తలతో ఉమ నిజంగా చాలా గర్వపడింది. తన భర్తను పరాయి స్త్రీలు అలా ప్రశంసిస్తూంటే అదోలా కూడా అనిపించింది తనకు.

బాగా పొద్దుపోయి ఇంటికి వచ్చింది రిక్షామీద. గదిలో తల్లీ కొడుకూ మాట్లాడుకుంటున్నారు.

"కావచ్చు శేఖరం, కాని నీ తర్కం నాకు నచ్చలేదు."

"తర్కం కాదమ్మా! వాస్తవమిది. నేనిందులో వితండవాదం చేస్తున్నదేముంది? ఎవరెవరి మనస్తత్వాలెలాంటివో చెప్పాను, వాటికి అనుగుణంగా ఎలా నడుచుకోవాలో వివరించాను. అయినా ఇప్పుడు ఉమ కూడని చోటికేమీ పోలేదే. స్నేహితురాలి పుట్టినరోజుపండుగని వెళ్ళింది. ఇంత పొద్దుపోతుందని కనక తెలిసిఉంటే వెంట మనిషిని పంపించేవాణ్ని. లేదా నేనే అలా వెళి టాక్సీమీద తీసుకొనివచ్చేవాణ్ని."

"ఈ పుట్టినరోజుపండుగ సమస్యకాదు బాబూ నే నంటున్నది. అసలు ఒక స్త్రీ నడుచుకోవలసిన తీరు గూర్చి మాట్లాడుతున్నాను. మరో నాలుగు రోజులు ఉండి నీ కడుపున ఒక కాయకాస్తే చూసి కన్ను మూద్దామనుకుంటున్నదాన్ని. ఉమకు ఇక్కడ ఏమిటి బాధ? అత్తపోరు లేదు. ఆడబిడ్డ పోరు అసలే లేదు. మామగారు చూద్దామా, నీ అన్నయ్యవద్ద ఉంటున్నాడు. ఇక ప్రతిదానికీ రుసరుసలూ, సణుగుడులూ, సంసారం తనకు పట్టనట్లు తామరాకుమీద నీటిబొట్టులా ఉండటాలూ. దీనికి కారణమేమిటో నా కర్థం కాలేదు. ఒక రోజుకు కాకపోతే మరో రోజుకైనా ఆ పిల్ల బుద్ధి కుదుటపడి భర్తమీద ప్రేమానురాగాలతో వ్యవహరిస్తే నా కంతకన్నా కావలిసిందేమిటి? ఈమె ఏమి మహానాయకురాలా? సమాజాన్నంతా తాను ఉద్ధరిస్తుందా? దేశాన్ని పరిపాలిస్తుందా? ఎందుకు వచ్చిన తిరుగుళ్ళు ఇవి? ఎందుకీ సభలూ, సమావేశాలూ ఈమెకు?"

"అమ్మా! ఇప్పుడు నీ వన్నమాటలలో కొన్ని పొరపాట్లు కూడా ఉన్నాయి. ఉమకు నాపైన ప్రేమానురాగాలు లేవన్నావే అది పూర్తిగా అబద్ధం. ఆమెకు నేనంటే ఎంత ఇష్టమో అది నీకు నేను చెప్పడం నాకు సాధ్యం కాని విషయం. పోతే క్లబ్బులు, మండలులు, ఉపన్యాసాలు వగైరాలన్నీ ఆమె వదిలి చాలా రోజులైంది. ఇదివరకు నిరంతరం పుట్టింటివారి ఇంద్రలోకంగానూ అత్తవారిల్లు ఏదో నరకకూపంగానూ వర్ణిస్తూ ఉండేది. ఇప్పుడా రకం సంభాషణ అసలు రావడం లేదు. . . ఆమెలోని పరివర్తనము నేను ప్రతిరోజూ గ్రాహిస్తున్నాను. నీకు బహుశా తెలియకపోవచ్చు ఆ విషయం.

"నిజానికి ఉమ తప్పు అసలు ఏముంది కనక? ఈనాటి కథలూ, నవలలూ, సినిమాలూ స్త్రీని ఒక మిథ్యాలోకంలో విహరింపజేస్తున్నాయి. విశృంఖలమైన ఆధునిక విద్యావిధానపు ఝంఝూమారుతం స్త్రీ దిక్కూ దరి లేకుండా కొట్టుకొనిపోతున్నది. ఆమెకు జీవితపు సత్యాలూ, మానవసత్వపు విలువలూ, కుటుంబజీవనంలోని మాధుర్యమూ తెలిసే సరికల్లా పుణ్యకాలం కాస్తా అయిపోయి గతజల సేతుబంధన మౌతున్నది. అలాంటి లక్షల స్త్రీలలో ఒక సామాన్య స్త్రీ ఉమ.

"అమ్మా, ఉమ హృదయం చాలా మన్నితమైనది. స్వభావం చాలా ఉద్రేకపూరితమైంది ప్రతి చిన్న మాటా ఆమెమీద చాలా తీవ్రంగా ప్రతిఫలిస్తుంది. ఆమెను కొందరు అర్థంచేసుకోలేక గడసరి అనీ, గర్విష్ఠి అనీ భావిస్తారు కాని, అదిపూర్తిగా అసత్యము నీ నా స్వానుభవం తెల్పి చెప్పింది ఆమె ఒక శుద్ధమైన స్ఫటికం. మనం ప్రతిఫలించే రంగులే ఆమెలో కనపడతాయి. ఆమె ఒక మంచుముద్ద. వడియైన సూర్యకిరణం పడితే ఆమె కరిగి కరిగి సెలయేరై ప్రవహిస్తుంది. లేకపోతే ఆ ఘనీభవించిన మంచు ముద్దే మనకు అప్రియమై, అసహనీయమై గోచరిస్తుంది. నేను నిన్ను కోరేది ఒక్కటే! ఉమను తెలిసికానీ, తెలియకకానీ ఏమీ అనకు. ఆమె ఏమి ముదినాపసాని కనకనా, అనుభవం గడించి ఆరితేరడానికి? చాలా పసిదమ్మా ఉమ. ఇంకా ప్రపంచపు స్వరూపం సరిగ్గా తెలియని ముగ్ధ ఆమె. ఆమె సరదాలేమిటో ఆమెను అనుభవించనీ. ఆమెను తమాషాకు కూడా ఏమీ అనకు సువ్వు. ఆమె తీరున ఆమెను సంచరించనియ్యి. లేకుంటే నేను భరించలేనమ్మా. . ."

శేఖరం తల్లి పెద్దగా నవ్వింది. "బాగానే ఉంది ప్రేమ" అని మళ్ళీ నవ్వింది.

తలుపు దగ్గిర ఉండి అన్నీ విన్న ఉమ తల పైకెత్తి చూచింది. గోడపై భోళాశంకరుని ఫోటో, వెంకటేశ్వరుని ఫోటో, చంద్రశేఖరం ఫోటోలు

(తరువాయి 61 వ పేజీలో)

సాధన

(12 వ పేజీ తరువాయి)

వినిపించాయి. కృతజ్ఞతతో రెండు కన్నీటి బిందువులు పుడమి తల్లిపై రాల్చింది. నిశ్శబ్దంగా తన గదిలోకి వెళ్లిపోయింది ఉమ.

ఉమ రావడమూ, తలుపు దగ్గిర నిలబడటమూ, తన మాటలు వినడమూ, నిశ్శబ్దంగా తన గదికి వెళ్లిపోవడమూ అన్నీ ఆమె అతి సూక్ష్మమైన పదధ్వని వంనే చంద్రశేఖరం గమనించి, తృప్తిగా నవ్వుకున్నాడు.

కొన్ని వారాల అనంతరం—

ఆ సాయంత్రం ఉమ అన్ని బీరువాలను సర్దుతున్నది. ఒక బీరువాలో బ్యాట్‌మింటన్‌లో పురుషులతో గెలిచినందుకుగాను తనకు టీం కెప్టెన్‌గా కాలేజీవాళ్లిచ్చిన అందమైన కంచుబొమ్మను తీసింది. ఎందుచల్లనో అది తనవద్దనే ఉండిపోయింది. దానిని చూసేసరికల్లా ఆమెకేదో ఒక విచిత్రలోకం గోచరించింది. మోకాళ్లవరకూ గౌను వేసుకొని వక్షస్థలంపై సవాలుచేసే బిగిసిన జాకెట్టుతో చూపరులకు అకర్షణీయంగా ఉంటడమే పరమ ధ్యేయంగా కలిగిన సీతాకోకచిలుకల వంటి రెండుజడలతో చలాకీగా ఎగిరిన పిల్ల— ఎవరు? తనేనా? తనకేనా ఈ బొమ్మ వచ్చింది?

చెమటతో ముఖాన ఉన్న కుంకుమ వెడల్పయింది. నేతచీరె చెంగును గట్టిగా నడుముకు బిగించి ముని వేళ్లపై నిలబడి ఈ బొమ్మను చూసి బీరువాపైన పెనకకు పెట్టాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నది. ఇంతలోనే నౌకరు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి ఆదుర్దాగా "అమ్మగారూ, బాబుగారు కారుకింద పడ్డారండీ! హాస్పిటల్‌కు తీసుకెళ్లారు" అన్నాడు.

ఉమకు ఈ మాటలు వినపడటమైతే జరిగింది కాని, ఆ తరవాత ప్రపంచం కనపడటంమటుకు జరగలేదు. చేతిలోని చిన్ని కాంస్యవిగ్రహం చేజారి నేలపైబడి ముక్కలైంది. నిలుచున్న చోటనే ఉమ అలా కుప్పకూలిపోయింది. మరొక పది నిమిషాలలో పక్కవీధిలోని డాక్టరమ్మ వచ్చి ఉమ కొక ఇంజక్షనిచ్చి భయం లేదని చెప్పి, వెళ్లిపోయింది.

ఇంకొక గంటసేపటికే ఎడమచేతికి చిన్నకట్టు కట్టి, హాస్పిటల్‌లో ఉండవలసిన అవసరం బొత్తిగా లేదని చెప్పి డాక్టర్లు వెంటనే శేఖరాన్ని డిస్చార్జి చేశారు. "చేతిని నీళ్లల్లో తడవనీయకండి. పప్పు పదార్థాల్ని తినకండి" అని జాగ్రత్త చెప్పి, పంపాడు డాకటరు.

శేఖరం ఇంటికి వచ్చేసరికల్లా బాగా చీకటి పడింది. చంద్రోదయం అవనిది కూడా. ఒక గదిలో శేఖరం తల్లి కన్నీటితో కూర్చొని ఉన్నది. శేఖరాన్ని చూడగానే ఒక్కసారిగా ఆపుకోలేక లేచి నిలబడ్డది.

భిక్షాపాత్ర

యు ఆశీర్వాదం (రావులపాలెం)

శేఖరం నవ్వుతూ "ఏమిటమ్మా! ఎందుకీ దిగులు? ఫరవాలేదని ఫోను చేశాను కదా!" అన్నాడు.

"కాబట్టే మీ నాన్నకు ట్రంక్‌కాల్ చేయలేదు బాబూ! నేను ఆసుపత్రికి రాలేదు. పిల్లను వదిలి" అన్నది.

"ఏమి, ఉమకేమైంది?" కొంచెం ఆదుర్దాగా అడిగాడు శేఖరం

"ఏమీ. ఫోనుమీద చెప్పడమెందుకని ఊరుకున్నాము. ఉమ ఈ వార్త వినగానే స్పృహతప్పి పడిపోయింది. డాక్టరమ్మ వచ్చి ఇంజక్షనిచ్చి..."

"ఉమా—" వినిపించుకోకుండానే పరిగెత్తాడు లోపలికి శేఖరం.

ఉమ మంచంమీద పడుకొని ఉంది. చాలా నీరసంగా ఉంది. శేఖరాన్ని చూడగానే లేవబోయింది.

మంచంమీద కూర్చొని ఆమెను లేకుండా వారించాడు. ఉమ వెక్కివెక్కి ఏడుస్తున్నది

"ఏమిటది పసిపిల్లలాగా! ఏమైందని? నాకేమీ కాలేదు. పొరపాటున కారు కొంచెం గీసుకొనిపోవడంతో కిందపడిపోయాను. జీవితంలో ప్రతి నిమిషం జాగ్రత్త అవసరమే ఉమా! వింటావా?" నవ్వుతూ అన్నాడు.

మెడలోని ఒంటిపేట గొలుసుకు ఆ రెండు నల్లపూసల మధ్య ఉన్న మంగళసూత్రాలను ఒక చేతితో హృదయానికి హత్తుకొని రెండవ చేతితో లాలనగా శేఖరాన్ని స్పృశిస్తూ అన్నది

"ఏమో, మగమహారాజులు. మీరెమైనా కబుర్లు చెపుతారు. . . కాని. . ." మళీ రెండు వెచ్చని కన్నీటిబొట్లు రాల్చింది ఉమ.

"నేను మహారాజునైతే నీవు మహారాణివి. నీ కౌక్షేళ ఈ లోకానికి అధినాథుణ్ణి అయినా నా హృదయానికి నీవు అధి. . ."

"చాల్లెండి అత్తగారు వస్తున్నారు. ఊరుకోండి మీ సరసం"

వెండికంచంలో పాలఅన్నం కలిపి చక్కెరవేసి తెచ్చి టేబిల్‌పై పెట్టింది శేఖరంతల్లి

"నీరసం వస్తుందేమో పాలఅన్నం పెట్టమని చెప్పిందిరా డాక్టరమ్మ" అన్నది తల్లి

"మీరు వెళ్లండి అత్తగారూ, నేను తినిపిస్తాను" అన్నది వినయంతో, మరుక్షణంలో అత్తగారే తనకు అన్నం తినిపించాలనే ప్రయత్నం చేయబోతుందని ఊహించి.

ఆమె మాట్లాడకుండా వెళ్లిపోయింది.

శేఖరం నవ్వాడు.

"ఎందుకు నవ్వుతారు?" అన్నది ఉమ.

"నీవు అమ్మను ఎందుకు పంపావో నాకు తెలుసు."

"ఎందుకని?" అన్నది ప్రేమతో చూస్తూ

"ఇందుకు" అని క్షీరాన్నాన్ని ఆమె నోటి కందించాడు శేఖరం.

"పోండి. మరీను నాకు సిగ్గు వేస్తున్నది" అని ముసిముసి నవ్వులు నవ్వింది ఉమ.

"తిను సాధనా, అన్నం తిను" అన్నాడు శేఖరం.

"నా పేరు సాధన కాదు; ఉమ" అన్నది ఆమె భర్త ఇచ్చే ప్రసాదాన్ని అందుకుంటూ.

"కాదు. నీవు సాధనవు— నా సాధనవు" అన్నాడు చంద్రశేఖరం నవ్వుతూ.

చంద్రుడు బాగా పైకి వచ్చాడు.

బీరువా దగ్గిర [illegible]

[illegible] ★